

Sygn. akt II Ca 1013/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariusz Broda

Sędziowie: SSO Cezary Klepacz (spr.)

SSR Monika Gądek – Tamborka (del)

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 listopada 2013 r. sprawy

z wniosku J. A.

z udziałem J. K. (1), J. K. (2), B. D., Z. K., S. K.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. K.

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Jędrzejowie

z dnia 25 lutego 2013 r. sygn. akt VI Ns 111/13

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie, znieść postępowanie od dnia 25 lutego 2013 roku i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Jędrzejowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 1013/13

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 24 września 2012 r. J. A. domagała się stwierdzenia nabycia spadku po swoim ojcu E. K..

Sprawę zainicjowaną tym wnioskiem prowadził początkowo Sąd Rejonowy we Włoszczowie pod sygn. akt I Ns 424/12. Ponieważ Sąd ten został zniesiony z końcem 2012 r., sprawę prowadził w dalszym ciągu Sąd Rejonowy w Jędrzejowie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą we Włoszczowie pod sygn. akt VI Ns 111/13.

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2013 r. Sąd ten stwierdził, że spadek po E. K., zmarłym dnia 8 lipca 1998 r. we W., ostatnio zamieszkałym w S., na podstawie ustawy nabyli żona K. K. w $\frac{1}{4}$ części oraz dzieci: J. K. (2), S. K., Z. K., B. D., J. A. i J. K. (1) po $\frac{3}{24}$ części oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Orzeczenie to zaskarżyła w całości wnioskodawczynie, wnosząc o jego zmianę w ten sposób, by przyjąć testament spadkodawcy za przypadek szczególny i uznać go za testament ustny, ewentualnie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest skuteczna o tyle, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego postanowienia, ale z powodów odmiennych niż w niej wskazane.

Stosownie do treści art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Jak wynika zaś z art. 379 pkt 4 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi wówczas, gdy skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa. Wskazane przepisy, zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c., stosuje się odpowiednio w postępowaniu nieprocesowym.

Niniejsza sprawa została rozpoznana przez Sąd Rejonowy w Jędrzejowie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą we Włoszczowie w składzie: SSR Michał Siemieniec. Decyzję o przeniesieniu tego sędziego ze zlikwidowanego Sądu Rejonowego we Włoszczowie do Sądu Rejonowego w Jędrzejowie podpisał podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, a nie Minister Sprawiedliwości. Tymczasem przewidziane w art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 427 z późn. zm.) uprawnienie do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe przysługuje wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości, w związku z czym nie może być przekazane innej osobie, w tym sekretarzowi lub podsekretarzowi stanu. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13, które w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w pełni podziela. Wskazane uprawnienie Ministra Sprawiedliwości nie należy do zakresu władzy wykonawczej i nie jest decyzją administracyjną, a zatem nie mają do niego zastosowania przepisy art. 37 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (tekst jedn.: Dz. U. z 2003 r. nr 24, poz. 199 ze zm.), ani też przepisy ustawy o działach administracji rządowej, gdyż dotyczą one tylko działań ministrów jako organu administracji publicznej w sprawowaniu władzy wykonawczej. Nie mogą mieć zatem zastosowania do omawianej kompetencji Ministra Sprawiedliwości, należącej ściśle do zakresu władzy sędziowskiej; w takich przypadkach Minister Sprawiedliwości działa nie jako organ administracji publicznej, lecz występuje w roli organu władzy publicznej, w której – zgodnie z art. 36 ustawy o Radzie Ministrów – zastąpić go może jedynie Prezes Rady Ministrów lub inny wskazany przez niego członek Rady Ministrów i tylko wtedy, gdy stanowisko Ministra Sprawiedliwości nie zostało obsadzone lub w razie czasowej niezdolności Ministra do wykonywania obowiązków. Sąd Najwyższy, rozważając kwestie dotyczące przenoszenia uprawnień przez piastuna organu administracji, wielokrotnie stwierdzał, że kompetencje organu administracji publicznej – przyznane mu na podstawie przepisu szczególnego, nienależące jednak do sfery administracji publicznej – nie mogą być przekazywane innej osobie. W szczególności w uchwale z dnia 5 kwietnia 2007 r., I PZP 3/2007, OSNP 2007/21-22/308, stwierdził niedopuszczalność przenoszenia przez Ministra Sprawiedliwości na inne osoby (sekretarza i podsekretarza stanu) kompetencji do mianowania i zwalniania asesorów sądowych, uznając, że dotyczy to wykonywania władzy sędziowskiej sensu stricto, a zatem wykracza poza sferę administracji publicznej i nie może być przekazane innej osobie. Uchwała ta nawiązuje do ugruntowanego, jednoznacznego i uznanego w piśmiennictwie stanowiska Sądu Najwyższego w tym przedmiocie, wyrażonego w orzeczeniach dotyczących kompetencji przyznanych różnym organom administracji publicznej na mocy przepisów szczególnych, obejmujących działania nienależące do sfery administracji. Niczego w tym zakresie nie zmienia uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA I- 4110- 5/2007, jako że dotyczy ona innego stanu faktycznego – delegowania sędziego do pełnienia obowiązków w innym sądzie, ale za jego zgodą i z jego inicjatywy, co zmienia charakter uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do takiego delegowania.

W myśl przywołanej uchwały Sądu Najwyższego z 17 lipca 2013 r., decyzja o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe podjęta przez inną osobę, także „z upoważnienia” Ministra Sprawiedliwości, jest wadliwa (bezprawna), a sędzia, którego ona dotyczy, nie może wykonywać władzy jurysdykcyjnej w sądzie (na obszarze jurysdykcyjnym), do którego został „przeniesiony”. Skład orzekający z jego udziałem jest zatem sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.

Okoliczności powodujące nieważność postępowania sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy, bada zatem także, czy skład sądu jest zgodny z prawem, tu: czy decyzja o przeniesieniu na nowe miejsce służbowe sędziego zasiadającego w składzie sądu została podjęta zgodnie z prawem, a w szczególności, czy we właściwym trybie i przez uprawniony podmiot. W razie stwierdzenia nieważności postępowania, sąd drugiej instancji uchyla zaskarżone

orzeczenie, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania (art. 386 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.)

Mając to na względzie, uchylono zaskarżone postanowienie, zniesiono postępowanie od dnia 25 lutego 2013 r., bowiem wówczas zostały podjęte pierwsze czynności w sprawie przez Sąd Rejonowy w składzie niezgodnym z prawem (k.35) i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Jędrzejowie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego (art. 108 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

SSR M. Gądek - Tamborska SSO M. Broda SSO C. Klepacz